

Sv. V e n č e s l /Venčeslav/.
 Župna cerkev sv.Venčesla.
 Dekanija Slov.Bistrica.

Zunanjščina: Kamnit glavni portal z razbitim slemenom in s piramido v sredi ima letnico 1693.- V fasadnem čelu je vzdignjena figuralna konzola za rebra z glava in neke vrste kruna na njej.

Južna stena ima zunaj tri zidane opornike. V tej steni je zazidan stranski portal, ki je bil enak glavnemu. Nad portalom je podolgasto, ozko in polkrožno se završujoče okno romanske oblike. Težko je dognati, ali je oblika okna slučajna ali prvotna.- Severna stena ima v zapadni polovici zidan opornik.- Zazidan stranski portal v južni steni z razbitim čelom s piramidnim nastavkom, ki ima na vrhu kroglo je iz 17.stoletja.- Za velikim oltarjem je zazidano gotsko okno.- Preprosti oporniki so bili prizidani že obstoječi steni. Stari omet se nadaljuje pod njihovo stično ploskvijo.- Na južni steni ladje je desno spodaj pod novejšim oknom viden ostanek freskirane gotskega ometa z rdečo in rumeno barvo. Sledovi so vidni blizu nekdanjega jugozapadnega ogla in so verjetno ostanek slike sv.Krištofa.- Na sredi prvotne dolžine ladje na severni steni je plitev prizidek za stranski oltar.- Zvonik je prizidan prezbitერიju na severni strani. V zvonik vodi kamnit portal z robom posnetim na ajdovo zrno. Vrh portala je sedaj spremenjen, prvotno je bil polkrožen.

Notranjščina: Pod streho je prvi del do vrha gladko ometan in pobeljen. Obsega nekaj nad 2/3 cele dolžine ladje /15:6/. Tu je omet navpično odrezan in je očitno tvoril ogel. Ostali del je surov. Tudi strešni stol je tu pretrgan in čisto nanovo konstruiran. Sicer pa se zid nadaljuje v živi zvezi. Glavni je del je imel torej raven strop, zadnji del pa je po svojem pomenu nejasen.

Pravokotna ladja je sedaj obokana z baročnimi križnimi svodi. Gotski prezbitერიj ima eno pravokotno počezno polje s križnim svodom z rebri in okroglim sklepnikom. Rebra se končujejo brez konzol in imajo precej močan profil. Zaključen je prezbitერიj s tremi stranicami skota. Spodaj izginjajo rebra v zid. Zapadno polje je večji pravokot, drugo polje je vključeno v zaključek.- Ladja ima med ločnimi pasovi križnat obok, ki je dekorativno in figuralno poslikan.- Poslikana je vsa cerkev. V prezbitერიju je napis: Franc Horvat slikar v Radgoni 1905. Na stranskih stenah prezbitერიja sta naslikana dva prizora iz legende sv.Vaclava: Veaclav stopa v cerkev in Vaclav kot zmagovalec.- V zakristijo vodi kamnit portal iz 17.stoletja; portal je enak glavnemu in stranskemu portalu, samo da je tu srednja piramida odbita.

O p r a v a: Lesen veliki oltar je dobro delo iz srede 18.stoletja. Na oltarju so kipi sv.Antona Padovanskega, sv.Frančiška Asiškega, sv.Janeza Evangelista in sv.Janeza Krstnika; na vrhu je Bog Oče v gloriji angelov. Glavni kip je kip stoječega sv.Vaclava s krono na glavi, z jabolkom v levi in žezlom v desni; ogrnjen je s hermelinovim plaščem. Stranska kipi na velikem oltarju sta mogoče od druge roke.

Trije stranski oltarji: Na oltarju angela varuha iz srede 18.stoletja so dobri, a slabo polihromirani kipi, ki so izšli iz iste delavnice kot kipi glavnega oltarja. Druga dva stranska oltarja sta iz 1.pol.18.stoletja, toda prvotne so samo še atike, dočim je spodnji del spoliziran in opremljen z novimi, neprimernimi kipi.

Prižnica s kipi evangelistov je iz konca 17.stoletja. V zakristiji je prav lep umivalnik s školjčnimi motivi iz 17.stoletja.

V prezbitteriju je v severni steni vzidan kamnit ornament iz gotske dobe, mogoče vrh zakramentalne hišice, ki so jo odstranili.

Župna kronika: do 1857 pisana v nemškem jeziku, pozneje slovensko.

V listinah se omenja cerkev že 1251. Do jožefinskega odloka iz leta 1785 je bila podružnica župnije Tinje; samostojna župnija je postala leta 1787. Leta 1693 sežidana /opomba poznejše roke: recte verlangert/. Tedaj je bila podaljšana, zvonik pa za polovico dvignjen. Leta 1846 je pogorela zbog strele, leta 1856 pa je pogorel zvonik iz istega vzroka. Leta 1851 okradena /tatovi odnesli tudi monštrance/.

Zvonovi /1857/: Veliki: Peter Zwelfer in Gratz hat mich gossen anno 1672. Srednji: Nikolaus Verbanus Boset Cileae fundit anno 1685 /ta zvon je bil poprej v minoritski cerkvi v Slovenski Bistrici. Tretji zvon je bil zamenjan z zvonom iz cerkve Sv.Treh kraljev. Starinski napis ni za vsakega čitljiv /obljublja, da ga bo narisal, pa ga ni/.

O cerkvi pravijo, da stoji na središču sveta /ker tu najprej sneg skopni/. Drugod imenujejo župnijo pri Očesu /Auge Gottes/.

Listina, s katero je oglejski patriarh Bertold /1218-1251/ ukazal, da konjiški župnik Peter laporsko in poljčansko cerkev prepusti studeniškemu samostanu, za to pa dobi Tinje svetovenčelsko /prej v slivniški župniji/. Orožen, Lavantinski šematizem 1875, 442/. Zvonik sežidan 1549. Cerkev je imela raven strop /ometana stena na podstrešju/. Nove orglje leta 1846. Križev pot, papir na platnu, 1865.-1873 lesteneč naredil Hesse v Mariboru. -1875 renovirana. Tabernakelj nov. Ki-

Sv. V e n č e s l /Venčeslav/ -3.
 Župna cerkev sv.Venčesla.
 Dekanija Slovenska Bistrica.

pe velikega oltarja prenovil Andrej Dohnalek, podobar in
 zlatar v Mariboru. Slikal je Fantoni Tomaž iz Konjice. Prez-
 biterij fresco: Na južni steni vojska med Vaclavom in Ra-
 dislavom, kurminskim vojvodom /Čudež z angeli/. Mučeništvo
 sv.Vencela /pri zakristiji/. - Podobe na velikem oltarju:
 sv.Vencel, sv.Janez Krstnik in Anton Padovanski, Janez Ap.
 in Franc Ksaverij. - 1886. Oltar Matere božje prenovljen.
 Nove podobe sv.Katarine in sv.Lucije iz Tirolskega. /Fer-
 dinand Prinoth/. - Anton But iz Kostivnice prenavljal 1887.
 Isti prenovil oltar sv.Jožefa. Kipe sv.Jožefa, Gregorja in
 Martina - Ferdinand Prinoth v Gröden. - 1905. Cerkev presli-
 kal slikar Franc Horvat iz Gornje Radgone.

debelina zidu 115 cm

Stele, Zap.L, 1929, 6'-9.

Zap.LXXXII, 1934, 41-46.

